

26. 9. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nepříjemné mrazení v zádech

Při sledování individuálních právních aktů, rozsudků a jiných druhů úradků se člověk prakticky simultánně může dobrat závěru, že pokud už lidstvo definitivně nezešílelo, je nejlepší cestě ale stejně tak k optimističtějšímu zjištění, že pořád ještě žije dost homo sapiens.

Tak třeba podle rozsudku Okresního soudu Plzeň - jih z června loňského roku není úplně fér, když vlastníkovi motorového vozidla, který nezpůsobil dopravní nehodu, je sice vzniklá škoda uhrazena, ale jde-li o opravu poškozené věci, typicky jeho auta, hradí se újma jen do výše amortizované ceny opravovaného dílu. A pokud takový vlastník dostává díl nový, což je obvyklé, rozdíl mezi cenou původního, většinou opotřeбенého dílu a dílu nového musí zaplatit.

Jde o letitou praxi, kterou navíc podpořili i znalci oceňováním časové hodnoty vozidla, která zhusta neměla moc co společného s cenou tržní, což posléze přerostlo i v jakési Standardy, podle kterých se oceňovalo jak by šlo o zákon. Zmíněný soud dospěl k závěru, že když se vyměňuje nový díl za starý, ještě to nemusí znamenat zvýšení tržní ceny motorového vozidla jako takového. Shodně se ve svém nálezu z 19.3.2008 v úplně jiné věci vyjádřil i Ústavní soud, podle něho je třeba přihlížet i k tomu, že majitel auta se nikoho neprosil, aby mu ho nejdříve nabourali, pak opravili, a on aby v koncovce mohl doplatit zhodnocení. To mám za potěšující.

Nepříjemné mrazení v zádech zato mám z rozsudku Soudního dvora ze dne 4.10.2007 (Rampion a Godard). Podle názoru zmíněného soudu je ve jménu účinné ochrany spotřebitele nutno soudům přiznat možnost posoudit i bez návrhu, zda snad ve spotřebitelské smlouvě nejsou nepřiměřené podmínky, které by pro spotřebitele byly nezávazné. Jinak řečeno, soudy musí k takovéto skutečnosti přihlížet ex officio.

Ve spotřebitelských sporech totiž mohou být podle Soudního dvora odměny advokátů vyšší, než je hodnota sporu, což může spotřebitele odradit od toho, aby si právního zástupce vzal a za této situace je tedy nutné, aby mu ochranu poskytl soud sám. Nic proti ochraně spotřebitelů. Sám dobře vím, že v některých případech jsou, lidově řečeno, ošklivě škubáni. Rozsudek Ústavního soudu ve věci ZEPTER je toho malebnou ukázkou.

Na druhé straně ale vím o řadě spotřebitelů, kteří vynakládají až enormní úsilí na jedinou věc, totiž aby nemuseli platit za něco, co dostali, z čeho mají užitek a za co by, vycházejí z elementárních principů slušnosti, zaplatit měli. Rozdíl je mnohdy obtížně rozeznatelný. Nic by zřejmě nebylo možné namítat, pokud by stát sám o své újmě, nebo z podnětu Evropské unie hledal prostředky, jak různou váhu postavení obchodníka na straně jedné a spotřebitele na straně druhé kompenzovat.

Dost o to usilují různé spolky na ochranu spotřebitelů, i když někdy mám to samé podezření. Ne-li primárně, tak minimálně v některých kauzách poskytují vcelku sofistikovanou podporu k dosažení stejného cíle. Totiž nezaplacení evidentního dluhu. To je ale věc jiná, minimálně před soudem si oba dva subjekty mohou být rovni. Pokud ale jeden z nich, v tomto případě dodavatel, už a priori nastupuje do soudního sporu s tím, že soud má stát na straně druhého subjektu, není podle mě něco v pořádku. Je vcelku notorietou, že soud má rozhodovat o tom, co je předmětem soudního sporu, jinak též, co účastník soudního sporu svojí žalobou předmětem učinil.

Nedovedu se sžít s myšlenkou, že například spotřebitel zahájí spor z titulu tvrzeného nároku z

odpovědnosti za vady prodané věci, žaloba bude nedůvodná avšak soud by zřejmě, vycházející z názoru Soudního dvora, měl, budou-li splněny podmínky za této situace o své újmě rozhodnout, že například základní ujednání o povinnosti spotřebitele plnit dodavateli je nepřiměřené pro spotřebitele a tedy nezávazná. V důsledku čehož bude zřejmě neplatná celá smlouva a účastníci si navzájem vrátí, co plnili. Tedy bez návrhu či požadavku žalobce a možná i v rozporu s jeho vůlí. Ono to nemusí být žádná radost ani pro spotřebitele, když mu prohlásí smlouvu za neplatnou a oba účastníci si mají vrátit bezdůvodné obohacení.

A co když spotřebitel bude v soudním řízení zastoupen advokátem? I tehdy mu má soud pomáhat? A měl by se soud zeptat, jestli by účastníku bylo libo kdyby soud některé smluvní ujednání považoval za neúčinné? V každém případě by takový postup soudu byl zcela zjevně v rozporu s již zmíněnou dispoziční zásadou, podle níž soud může přiznat pouze to, co je nárokováno.

Jak jsem na začátku uvedl, rozumím motivům, které Evropský soudní dvůr vedly k vydání tohoto, z mého pohledu nepřiliš podařeného rozhodnutí. Jenom se obávám, že pokusem udělat ze soudu opatrovníka některé ze sporných stran, nás ctihodní sudí Soudního dvora vedou někam, kde jsme už byli a odkud jsme docela rádi vypadli.

JUDr. Tomáš Sokol

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)